

Aan Zijne Excellentie de Gouverneur van Aruba,
t.a.v. de Minister van Algemene Zaken, Innovatie,
Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening
L.G. Smith Blvd. 76
Alhier

Uw brief: 17 oktober 2023
Uw kenmerk: LV-23/0013
Datum: 2 november 2023
Kenmerk: RvA 68-23

Onderwerp: Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het
Tourism Product Enhancement Fund voor het dienstjaar 2024

Naar aanleiding van bijgaande aan de Raad ter advies toegezonden ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Tourism Product Enhancement Fund voor het dienstjaar 2024, moge de Raad Uwe Excellentie het volgende berichten.

1. De Raad constateert dat er dit jaar opnieuw geen gespecificeerd overzicht van de schulden en vorderingen is opgenomen. Noch wordt er melding gemaakt van in hoeverre er bij het Tourism Product Enhancement Fund (hierna: TPEF) schulden en vorderingen bestaan, die op grond van artikel 40, tweede lid, van de Comptabiliteitsverordening 1989 (CV 1989) (AB 1989 no. 72) wel opgenomen dienen te worden in de toelichting. Hoewel de regering de mening is toegedaan dat de CV 1989 op dit punt aanpassing behoeft¹, wordt wederom niet voldaan aan hetgeen thans op grond van het vigerende artikel 3, tweede lid, van de CV 1989 vereist is.

2. De toelichting stelt dat voor de algehele beleving van de toerist het van groot belang is om de kwaliteit van het toeristisch product Aruba te verhogen en te verbeteren, met name op het gebied van milieu, veiligheid, infrastructuur, attracties, cultuur en erfgoed, opvang en zorg voor huisdieren alsmede onderzoek en ontwikkeling.² Tevens wordt gesteld dat alle projecten die door het TPEF worden bekostigd, zorgen

---

¹ Zie onder meer het nader rapport bij het advies van de Raad op de ontwerp-Landsbegroting 2019, d.d. 16 november 2018, kenmerk SMR-W-59/18, p. 4, het nader rapport bij het advies van de Raad op de ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Tourism Product Enhancement Fund voor het dienstjaar 2018, d.d. 14 mei 2018, kenmerk SMR-W-11/18, p. 1-2 en het nader rapport bij het advies van de Raad op de ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Tourism Product Enhancement Fund voor het dienstjaar 2016, d.d. 26 januari 2016, kenmerk SMR/W-118/2015, p. 2.

² MvT, p. 2.

voor het verbeteren, verfraaien en of behouden van het toeristisch product Aruba op een kwalitatief hoog niveau.³

De Raad is echter van mening dat bij verbeteringen op de genoemde (beleids)terreinen - als onderdeel van een integraal overheidsbeleid - niet het toerisme centraal dient te staan, maar dat maatschappelijke uitgangspunten hieraan ten grondslag dienen te liggen. De aanpak van maatschappelijke uitdagingen op het gebied van milieu, infrastructuur, veiligheid, dierenwelzijn en cultuur behoort immers tot de beleidsterreinen van verschillende ministeries. Verbeteringen op deze beleidsterreinen, ten behoeve van de Arubaanse samenleving als geheel, dienen onderdeel van het integrale overheidsbeleid te zijn. Uitvoering van dit beleid zal dan ook - indirect - een positieve weerslag kunnen hebben op het toeristisch product.

De regering stelt dat het begrotingsfonds inmiddels meer dan 10 jaar bestaat en diens meerwaarde en bestaansrecht voor de toeristische sector herhaaldelijk en genoegzaam bewezen is.⁴ Dit doet echter niets af aan het feit dat de bijdrage van het TPEF aan de Arubaanse economie en samenleving wellicht op een meer efficiënte manier bereikt kan worden. De Raad vraagt zich dan ook af in hoeverre de regering over een macrovisie beschikt over welke diensten c.q. overheidsonderdelen welke overheidstaken daadwerkelijk uitvoeren. Dit teneinde tegenstrijdige belangen binnen de overheid te beperken en versnippering van en doublures in taken en verantwoordelijkheden te voorkomen, ten behoeve van een (kosten)efficiënt en slagvaardig opererende publieke sector.⁵ Wat betreft deze kostenefficiëntie en slagvaardigheid valt namelijk op dat in onderhavige begroting voor vergoedingen voor de TPEF-manager en *board fee* een gelijk bedrag begroot is als aan het totale bedrag voor campagnes ten behoeve van dierenwelzijn (de nationale castratie- en sterilisatiecampagne en de mediacampagne ten behoeve van bewustwording van de relevantie voor de bescherming van Tortuga's). De Raad vraagt hier aandacht voor.

3. De toelichting vermeldt dat de middelen van het TPEF worden opgebracht door de *timeshare*-eigenaars.⁶ Met de inwerkingtreding van de Landsverordening Belastingplan 2023 (AB 2022 no. 161) is dit echter niet (uitsluitend) meer het geval. Vanaf 1 januari 2023 wordt 2,2 percent van de totaal ontvangen toeristenheffing - ongeacht of dit afkomstig is van *timeshare*-eigenaars of niet - toegewezen aan het TPEF ter dekking van de kosten. Geadviseerd wordt om de toelichting met betrekking tot de middelen van het TPEF aan te passen.

---

³ MvT, p. 2.

⁴ MvT, p. 4.

⁵ Government of Aruba (2020) *Repositioning our sails: Aruba's Mission Driven Model for Economic Recovery & Resilience*, p. 39 - 45.

⁶ MvT, p. 1 en p. 7.

4. Het is de Raad opgevallen dat in Bijlage 1 *Kosten & middelen, investeringen & financieringsmiddelen* van de toelichting bij financieringsmiddelen een onjuist bedrag is opgenomen.⁷ Het bedrag van Afl. 1.870.000 dient vervangen te worden door Afl. 1.930.000.

In de marge van de memorie van toelichting zijn enkele voorstellen ter redactionele verbetering geplaatst.

De Raad kan zich voor het overige met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u in overweging het aan de Staten aan te bieden, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De Secretaris,

De plv. Voorzitter,

---

mr. A. Braamskamp

---

drs. C. Timmer

---

⁷ MvT, p. 10.